

Resum

Són trenta els anys de trifulgues pel món de la marginació al cor d'una gran ciutat. Cap a finals dels seixanta, vaig arribar a París i vaig viure en un *squat*, una casa ocupada, fins a instal·lar-me en una habitació després de l'expulsió del *squat*. Vaig viure el particular ambient de la promiscuïtat amb coneguts i desconeguts. Als primers anys dels setanta, vaig compartir la vida dels emigrants i dels refugiats del règim franquista. Reflexionar sobre l'origen d'un projecte aclareix el present i permet preveure el futur. Un projecte associatiu pot desenvolupar-se a condició que els actors actuals hagin integrat la seva història i la seva dinàmica.

Paraules clau

Activitat cultural, Drogoaddicte, Educació, Emigrant, Gueto, Refugiat, Trobada

Compañeros de noche

Son treinta los años de apuros por el mundo de la marginación en el corazón de una gran ciudad. Hacia finales de los sesenta, llegué a París y viví en un squat, una casa ocupada, hasta instalarme en una habitación después de la expulsión del squat. Viví el particular ambiente de la promiscuidad con conocidos y desconocidos. En los primeros años de los setenta, compartí la vida de los emigrantes y de los refugiados del régimen franquista. Reflexionar sobre el origen de un proyecto aclara el presente y permite prever el futuro. Un proyecto asociativo puede desarrollarse a condición de que los actores actuales hayan integrado su historia y su dinámica.

Night companions

It's been 30 years of troubles in the world of the outcasts in the heart of a big city. Around the end of the 60's, I arrived in Paris and lived in a squat, until I managed to get a room after eviction from the squat. I lived a particular environment of promiscuity with acquaintances and strangers. In the early 70's, I shared the life of the emigrants and refugees from the Franco regime. To reflect about the origin of a project sorts out the present and allows you to plan the future. An associative project can only be carried out if the protagonists have integrated their story and dynamics.

Palabras clave

Actividad cultural, Drogodependiente, Educación, Emigrante, Encuentro, Gueto, Refugiado

Key words

Cultural activity, Drug addict, Education, Emigrant, Meeting, Ghetto, Refugee

Autor: Pedro Meca

Article: Companys de la nit

Referència: Educació Social, núm. 27 pp. 109-120

Adreça professional: pedro.meca@wanadoo.fr

*Yo no sé muchas cosas, es verdad.
Digo tan sólo lo que he visto*

León Felipe

Introducció

Faig meva la frase del poeta per a dir el poc que sé i dic només el que he vist, observat, llegit i reflexionat. Hi ha dies en els que em sento Quixot. D'altres em sento Sancho. Sigui com sigui són trenta els anys de trifulgues pel món de la marginació al cor d'una gran ciutat: París.

Cap a finals dels seixanta, vaig arribar a la capital francesa i, aleshores, vaig viure en un *squat*, una casa ocupada, fins a instal·lar-me en una habitació després de l'expulsió del *squat*. Vaig viure el particular ambient de la promiscuitat amb coneguts i desconeguts, alguns d'ells addictes a certs productes que, quan no els tenien, eren capaços de tot per a aconseguir les seves dosis.

Una experiència i una lluita útil

La convivència
en una comunitat
on els membres
es troben per
casualitat és una
bona escola de
paciència i
escolta

Aquí va tenir lloc la meva primera experiència de l'eficàcia de la creativitat enfront de la droga. En arribar una nit a casa, vaig trobar un company en estat de gran ansietat i molt nerviós. Em va demanar diners, un diner que jo no tenia. Vam xerrar llargament, i sense saber què fer, em vaig posar a pintar un quadre. A ell li va recordar i es posar a parlar de Paul Klee. Durant gairebé tota la nit vaig pintar mentre ell comentava el que jo feia i donava el seu parer. A poc a poc es va anar calmant. Vam acabar dormint a terra un al costat de l'altre. La seva passió per la pintura que jo vaig descobrir aquesta nit li va fer oblidar momentàniament la droga. Vaig pensar més tard en el vell Aristòtil que deia que una passió només pot ser dominada per una altra de més forta. De poc serveix lluitar contra quelcom que ens domina si no es descobreix alguna cosa més forta i interessant. Lluitar per alguna cosa, millor que contra alguna cosa.

La convivència en una comunitat on els membres es troben per casualitat, en la majoria dels casos, és una bona escola de paciència i escolta. Fa conèixer

també les dificultats que neixen dels diferents horaris de les persones tant per a anar a dormir com per a llevar-se, per exemple. I la falta d'espai per a la intimitat personal o de parella.

Entre emigrants i refugiats

Als primers anys dels setanta, vaig compartir la vida dels emigrants i dels refugiats del règim franquista. Es retrobava treball i un lloc per a viure amb relativa facilitat. La solidaritat era efectiva i eficaç. Molt diferent de la situació actual on la recerca de treball i habitació és una autèntica carrera d'obstacles. Els estrangers no teníem dret a organitzar-nos entre nosaltres i es necessitava el suport de les associacions franceses per a disposar de locals on realitzar les nostres pròpies activitats.

Bona escola també per a comprendre la situació actual dels sense sostre i la indispensable necessitat de la solidaritat ciutadana.

Espai de reflexió

Reflexionar sobre l'origen d'un projecte aclareix el present i permet preveure el futur. En efecte, un projecte associatiu pot desenvolupar-se a condició que els actors actuals hagin integrat la seva història i la seva dinàmica.

Història del projecte de l'*abbé* Pierre

El barri Llatí, al voltant de la font Saint Michel, era aquests anys posteriors al 68 el centre i lloc del tràfic i consum de drogues. En un dels seus carrers hi havia un bar-discoteca molt conegut i freqüentat pels qui venien a la recerca de la seva dosi. Gran part de la clientela del bar consumien drogues i la policia hi passava cada dia. L'ambient era dur, pesat i les baralles esclataven amb facilitat.

Un cúmul de circumstàncies portà l'*abbé* Pierre a comprar el bar. Va tenir una idea genial. Atès que gran part de la clientela era toxicòmana, per què no posar uns educadors per a treballar des de dins el petit món de la droga?

Amb aquesta finalitat, l'*abbé* Pierre crea el 1975, l'associació "Vouloir vraiment vivre" (Voler viure de debò). El seu objectiu: *"promouvoir toute action mirant de comprendre, recoler, aider les personnes en difficulté, en particulier al barri Llatí. Recolzar totes les accions existents i proposar alternatives a l'alcohol, a la droga, a la violència, a la depressió, a l'odi"* (estatuts, art 2).

Intuïció capital i nova: deslocalitzar el treball social en col·locar els educadors fora del seu lloc habitual de treball, desplaçant-lo a l'interior del bar-discoteca.

Implicació personal en un projecte dinàmic

Se'm va contractar com a educador i vaig treballar al bar des de l'any 1977 fins al seu tancament pel Nadal de 1984. Època d'aprenentatge, reflexió, elaboració i posada en pràctica de noves formes d'actuar com a treballador social. No solament es deslocalitza l'espai del treball social, sinó també el seu temps. Horaris de treball nocturn que alteren molts aspectes de la vida relacional habitual com sortir de nit amb els amics o la vida de parella, amb horaris diferents per als dos, canvis d'hores de dormir i aguantar contra la son fins a trenc d'alba.

Els educadors divideixen les seves 40 hores de treball en dues parts molt diferents però que es complementen: 20 hores com a cambrer i unes altres 20 com a treballador social; aquestes últimes solien arribar fàcilment a 30 i més hores.

El treball de cambrer facilita el contacte amb els clients i permet un coneixement de la gent molt útil per a l'acció educativa. Un altre aspecte important és haver de combinar alhora la relació individual amb la col·lectiva. Atenció simultània a les persones i a l'ambient general. Així com també la relació amb els cambrers dels bars veïns. S'aprèn també el llenguatge del cos, mut i eloqüent, sempre expressiu. El cos a cos en haver d'intervenir en les baralles que esclaten amb molta violència i espontaneïtat. S'eixampla la perspectiva del treball social atès que al bar hi pot anar qualsevol, tingui o no tingui problemes.

Una cosa molt particular de la nit és la barreja de gent, independentment de la seva situació econòmica i social. En els llocs de vida nocturna la relació entre

les persones canvia totalment, com també el tracte. S'és *allemand relations* amb una més gran facilitat que durant el dia. El temps diürn és l'espai social on el paper que cada un fa és més definit i determinat: estudiant, metge, advocat, peó, venedor, etc. En canvi, el temps nocturn és més aviat personal: un cop acabada la jornada de treball un du a terme activitats més personals i del seu gust: lectura, espectacles, la TV, etc. El treball social no es pot tirar endavant de la mateixa manera de dia i de nit. "La nit és jove". Hi ha més disponibilitat, menys presses i menys recursos materials. Però un més gran compromís personal.

Aquests i altres aspectes propis de la nit seran determinants en les tasques futures de l'associació, com el treball al nostre local: *La Moquette*. En aquells anys la nit era un espai desconegut per al treball social. Avui les coses no han canviat molt, tot i que van sorgint respostes socials a la problemàtica nocturna. Sobretot de cara a les persones sense sostre.

Durant una desena d'anys, l'associació treballa segons els criteris de la prevenció especialitzada les característiques de treball de la qual amb els menors semblaven les més adequades davant del públic que freqüentava el bar i el barri.

Nous rumbos

Al 1984, es tanca i es ven el bar, privant l'associació del seu suport pedagògic, el seu terreny privilegiat d'acció que era el bar. Suprimint el bar, els educadors seguiran i acompanyaran durant un any els antics clients pels altres bars i *boîtes* de nit, al Metro i els llocs calents del barri Llatí.

Març de 1985: l'associació, privada de subvencions, no pot mantenir els seus educadors i els acomiada.

Un consell d'administració enfortit i reunint competències diverses continua funcionant per a elaborar un nou projecte, alhora que un dels educadors acomiadats continua l'activitat al barri a títol de voluntari (fins que vaig ser contractat de nou un any després). El consell d'administració aprofita aquest període de transició per a reflexionar sobre el desenvolupament del projecte inicial, sobre la definició dels objectius i sobre els mitjans necessaris per a posar-ho en pràctica tenint en compte les noves necessitats descobertes al carrer.

Aquesta reflexió el conduirà a centrar-se sobre els problemes que planteja la nit, espai temps on els treballadors socials brillaven per la seva absència.

Els Companys de la Nit han de fer front a un nou marc de treball, el carrer i a una pràctica social nocturna que cal inventar

Al 1987, l'associació es manté i assumeix el passat del bar, la seva història rica en experiència de cara al món de la droga i de la nit; (el segon educador canvia de nom i passa a anomenar-se *llogat*) S'anomenarà Companys de la Nit i contracta dos educadors per a dur a la pràctica el projecte. Comença una nova etapa. Els Companys de la Nit que, després de la clausura del bar el 1984, són al carrer i continuen resseguint el barri Llatí fins a 1992 i han de fer front a un nou marc de treball, el carrer i a una pràctica social nocturna que cal inventar.

Al bar, calia administrar un espai delimitat; al carrer, l'espai no té altres límits que els del barri. Al bar la beguda servia d'intermediari, al carrer, la relació s'estableix directament sense mediació. Al bar, calia administrar un ambient; al carrer, cal entrar en l'ambient de tots i la relació individu-col·lectivitat es teixeix d'una altra manera. Al carrer, la prioritat és la relació individual.

L'associació no disposa encara d'un local. Tanmateix, des del principi d'aquest treball al carrer, se sent la necessitat de disposar d'un local per a trobar-se amb les persones en altres condicions que les que procuren el carrer, els bars o els molls del Sena. En no tenir els mitjans per a disposar d'un local ens veiem obligats a inventar la forma de reunir-nos amb la gent de la nit i la solució la trobem en un altre bar. En efecte, del temps de la discoteca teníem relació amb els bars veïns on hi anàvem sovint o els cambrers venien al nostre; particularment amb un d'ells, l'amo del qual veia amb simpatia el nostre treball.

Ens va permetre utilitzar el fons de la sala per a poder reunir-nos amb els nostres, beguessin o no. Durant anys vam poder tenir una permanència a la nit del dimecres de les 21h a les 4 de la matinada. Va ser un bon entrenament de cara a l'obertura del nostre local i arrelà encara més la idea d'aplegar la gent independentment de la seva situació social.

Trobar un local i els mitjans financers necessaris no va ser cosa fàcil. Calgué que passessin set anys per a poder obrir el 1992 un local d'acollida nocturna: *La Moquette*.

L'any 1992 no marca el final del treball de carrer, però sí un nou terreny d'acció, una nova etapa que cal travessar i inventar. En efecte, en certa manera, s'anava cap a allò desconegut: què fer?, com animar un lloc durant la nit?, amb qui?, per a qui? Aleshores, apareixen noves exigències i les dificultats trobades expliquen que des de 1992 el treball dels Companys de la Nit s'hagi centrat essencialment a *La Moquette*

La Moquette, espai de trobada nocturna

No es tracta d'un lloc per a dormir, sinó d'un lloc d'intercanvi i de creació entre les persones amb sostre (ADF= *avec domicile fixe*), o sense sostre (SDF= *sans domicile fixe*).

Durant decennis, el treball social havia de disciplinar, normalitzar i fer entrar a la societat als extraviats i als marginals. Es tractava d'una tasca d'educació, d'interiorització de les regles socials, essent considerat el treball com l'eix al voltant del qual s'establien el reconeixement i els lligams socials.

En pocs anys, la pèrdua del lloc de treball o les dificultats per a trobar-lo ha fet caure molta gent de l'explotació pel treball cap a la inutilitat social en tant que exclosos del circuit de la producció.

Per a remeiar aquesta situació, es distribueix a aquests ciutadans de segona zona ajudes financeres, i es respon a les necessitats materials elementals: menjar, roba i allotjament.

Les persones són catalogades, estigmatitzades, per tal d'analitzar les seves necessitats i fixar els remeis necessaris. Excloses del poder de decisió, sentint-se rebutjades, aquestes persones rebutgen al seu torn la societat i es tanquen en una situació de desesperança i ressentiment envers la societat i envers elles mateixes.

Des de l'obertura de *La Moquette*, es va veure arribar en massa un públic en gran dificultat (beneficiaris de la Renda Mínima d'Inserció –RMI–, llarg temps a l'atur, joves sense recursos...). Malgrat la prioritat que s'acorda envers les persones que, habitualment, se les assenyala sota la sigla SDF (Sense sostre), l'acció de Companys de la Nit tracta totes les categories de persones (edat, sexe, situació), independentment de les situacions d'exclusió.

El públic de Companys de la Nit no es limita exclusivament a les persones en dificultat. No es tracta d'ocupar-se exclusivament dels sense sostre (SDF) o assimilats, sinó també de saber acollir els ADF (amb domicili fix), els transeünts, els estudiants, els periodistes, els amics visitants... Es tracta de procurar a cada un l'ocasió de sortir del seu tancament ja sigui al carrer ja sigui al seu pis.

Es tracta de trencar el gueto d'allò social (treballadors socials + casos socials) per a obrir-se al conjunt de la societat. La nostra ciutadania està en perill: si al nostre costat els qui són els nostres semblants no són integralment ciutadans, tampoc no ho serem nosaltres.

No es tracta d'un lloc per a dormir, sinó d'un lloc d'intercanvi i de creació entre les persones amb sostre

Es va veure arribar en massa un públic en gran dificultat

Es tracta de
venir a *La
Moquette* amb
una actitud de
ciudadà a
ciudadà, i
d'aproximar-se
els uns als altres
per aconseguir
veure l'altre
sense la seva
closca d'*amb
domicili fix* (ADF)
o de *sense
sostre* (SDF)

Es tracta de venir a *La Moquette* amb una actitud de ciudadà a ciudadà, i d'aproximar-se els uns als altres per aconseguir veure l'altre sense la seva closca d'*amb domicili fix* (ADF) o de *sense sostre* (SDF).

Espai d'intercanvi i de creació

La Moquette és un lloc per a intercanviar, per a entrar en relació amb els altres i amb ell mateix. No hi han "ajudes socials" (diners, roba, aliment, llit). La nostra acció no tracta d'emplenar els buits, les necessitats materials (ajuda social), sinó les necessitats relacionals. No es tracta d'apostar sobre els buits a emplenar, sinó sobre les potencialitats a revelar de tal manera que l'intercanvi, allò interpersonal puguin existir.

Lògicament, cal ajudar els qui troben dificultats materials a la recerca de les solucions existents, per mitjà de la informació i de l'orientació derivant-los cap a altres serveis amb els quals és indispensable treballar amb estreta unió.

La nostra acció
no tracta
d'emplenar els
buits, les
necessitats
materials (ajuda
social), sinó les
necessitats
relacionals

Per aquesta raó, l'acció de Companys de la Nit recolza en una xarxa que permet, si no l'assoliment, almenys avançar a aconseguir els seus propis objectius. D'aquí que calgui alimentar i desenvolupar la xarxa. L'acció en xarxa permet multiplicar les competències. En definitiva, no es tracta d'emplenar les mancances, sinó de procurar a cada un l'ocasió de donar. Es tracta menys de reparar que de revelar les potencialitats. I això independentment de la millora de la situació econòmica dels més fràgils.

En una paraula, *La Moquette* és un espai obert a tothom, sense límits d'edat i sense distinció social. Els "amb sostre" com els "sense sostre" són els benvinguts per a estar junts, enriquir-se amb les diferències, promoure les potencialitats personals i col·lectives de cara a una plena ciutadania.

Activitats culturals

Per a portar això endavant existeixen unes activitats culturals que poden interessar a qualsevol ciudadà. Tots els dijous, un Taller d'Esriptura permet descobrir, recordar o confirmar les capacitats que cadascú té i que oblida si no troba on realitzar-les. Un cop al mes, el 1er divendres, al Taller de Televisió s'aprèn a veure la televisió, gràcies a una tècnica elaborada per un home de TV que ha pogut assajar el seu mètode per a portar-lo a les escoles.

El 2n dimecres del mes se celebra la Festa de l'Aniversari. Qui desitgi celebrar-lo assenyala al calendari els seus anys. Se li proposa elegir el pastís que prefereix i la música que desitja. Sovint hi ha molta emoció i els lligams que la festa estableix són molt forts.

Cada mes hi ha una conferència-debat amb un tema tractat per un especialista. Personalitats eminents vénen a fer les xerrades que tothom aprecia. Ser oient al costat d'algú a qui no goso dirigir la paraula al carrer permet relacionar-se i descobrir-lo d'una altra manera. L'enriquiment mutu és considerable i, a poc a poc, permet canviar les opinions dels uns sobre els altres.

El mateix passa amb les “Trobada amb...” on, mensualment, una personalitat de la cultura, de l'esport, de l'art, etc. ve a parlar-nos més de la seva vida que d'un tema.

Cada mes té lloc també una Roda de Premsa. Un periodista de la premsa, ràdio o TV comenta les recents notícies importants i ajuda a desvetllar l'esperit crític dels assistents.

Gràcies a aquestes activitats es crea un ambient que anima les permanències sense activitat fixa i dóna peu a discussions que fomenten la relació i l'estimació mútua.

Per a no concloure

En tant que treballadors socials, és convenient saber mantenir les distàncies amb les persones que ens trobem. Aquest és un principi elemental en el treball social. Però, com aconseguir la distància adequada? Com actuar per tal que la professió no deformi la personalitat dels treballadors socials?

Enfront d'allò estipulat, “cal una demanda explícita per a un tracte adequat”, correm el risc de descuidar aquelles persones que es troben a l'abisme i sense recursos suficients com per a fer aquesta demanda.

Els Companys de la Nit creuen en la recerca de la distància, la distància adequada, però a partir de la proximitat. Cal facilitar aquesta trobada amb l'altre emprenent una relació que no parteixi únicament de la demanda.

Hi ha esdeveniments que trastornen la trajectòria d'una vida. Certes experiències, tant a escala personal com familiar o social poden traumatitzar profundament. Les seqüeles psicològiques debiliten o impedeixen el desenvolupament de la personalitat. Carències en les relacions afectives i educatives condicionen el comportament en la vida quotidiana. La vida personal, professional i social de les persones del carrer manifesta una lògica repetitiva que, en últim terme, porta al sofriment i al fracàs.

Tot això caracteritza la majoria de *clients* amb els quals es troben els Companys de la Nit. Un públic que presenta un cúmul de dificultats i fracassos (escolars, afectius, professionals), amb problemes de salut (física i psicològica), i d'inserció social (amb més o menys formació, a vegades procedents d'institucions penitenciàries o psicològiques, alcohòlics, toxicòmans, etc.).

La seva
problemàtica
existencial
depassa les
meres carències
materials

Davant d'aquestes situacions, les respostes ofertes per la societat s'adrecen a ajudes materials. Però, en l'experiència quotidiana, aquestes respostes són, per una banda, difícils de dur a terme, en particular pel fa a l'allotjament o treball i, per l'altra, aquestes respostes no es corresponen forçosament amb el propòsit que puguin realment ser aprofitades. En efecte, la seva problemàtica existencial depassa les meres carències materials. Aquesta sèrie de carències i necessitats reconegudes com importants estan en l'origen de les respostes socials, dels dispositius elaborats per a subsanar-les.

Més enllà d'una orientació cap als dispositius existents, les persones que freqüenten *La Moquette* són casos seriosos que demanen un seguiment per a restablir la confiança en si mateix i el respecte dels altres, amb la finalitat d'obtenir una revisió de la persona a la vista d'un futur en el qual ja no creien.

El nostre paper
de mediadors
socials
concerneix a
l'encontre amb
l'individu i no
busca la
resposta
immediata als
problemes,
però intenta
amortir-los

El nostre paper de mediadors socials concerneix a l'encontre amb l'individu i no busca la resposta immediata als problemes, però intenta amortir-los. Per a això cal trobar-se abans d'explicar-se, prendre la mida de l'altre. Cada un dels protagonistes (treballador social i el *client*) posa a prova la seva capacitat en la relació que intenta establir. És també una prova per a les competències i les tècniques dels treballadors socials.

“El treball a La Moquette és, en efecte, difícil, esgotador. Desestabilitza els treballadors socials en els seus costums, adquirits en treballs anteriors. Els educadors no dubten a dir que aquest treball els satura, que és una tortura. El dia a dia amb els transeünts els despulla i maltracta, els situa al peu del canó. Han de treure totes les misèries que se'ls presenten, sense canalitzar-les i sense descoratjar-se, sense reduir-les, amb el risc de deixar-se engolir, absorbir per elles i sentir amenaçada la seva salut mental. El treball, en ser

nocturn, fa que la recuperació del cansament sigui més difícil, la relació amb la família i amb els amics se'n ressent, en fer igualment un decàleg entre els ritmes. Així que, treballar a La Moquette requereix abans que res disponibilitat; això és precisament el que posa més traves, impedit per aquesta acumulació de factors limitadors. En resum, es tracta d'un treball difícil i exigent".

El nostre seguiment, la nostra constància, essent com és del tot gratuïta i determinada pels desigs de l'altre, no ha de fer malament el seu treball o escamotejar les seves etapes, tant que podem sentir pressió per l'estat de salut psíquica i moral de la persona amb la qual ens enfrontem. Alhora, hem de treballar contra l'estigmatització passiva, una certa instal·lació en els dispositius als quals ells tenen dret i als quals poden arribar des de baix, cap a la inactivitat que fa difícil el retorn a la superfície, en una paraula, tornar a l'assistencialisme.

Avui dia hi ha una assistència de qualitat que tranquil·litza, sobretot, la mala consciència de la societat i que se sent obligada a fer qualsevol cosa per les persones. Però aquestes mesures que milloren el dia a dia toquen els símptomes més que el fons del problema. Aquestes mesures no són una solució. D'aquí ve el nostre esforç per aprofundir més i fer emergir les potencialitats, guardades, oblidades o desconegudes que cadascú té dins seu, a través d'un treball d'interiorització, d'inserció en si mateix, preludi i garantia de la inserció social. Es tracta d'agitar l'interior de cada persona, al ritme propi de cada un, sense oblidar mai que són persones de carn i ossos, a la defensiva, replegats sobre si mateixos, engolits pels seus problemes i recelosos de tot i de tots.

És un seguiment de llarga durada i un suport quotidià en els seus processos que no seran lineals sinó que presentaran alts i baixos, marxes enrere, fins i tot fracassos. Nosaltres rebutgem aïllar-los en els seus fracassos o conferir-los l'estatus d'incapacitats socials que tan fàcilment, se'ls atorga.

La nostra manera d'enfrontar-nos al treball juntament amb les persones amb greus dificultats de tot ordre és un entramat cultural: volem descentralitzar la manera de fer-ho per arribar a l'objectiu comú de l'acció social: afavorir el benestar dels ciutadans. La diferència radica en la manera de realitzar-lo.

El nostre sistema de solidaritat social és un sistema que defineix la seva clientela per les incapacitats. Cadascun és definit per les seves carències, pel que no tenen. O, tots sabem que per a ajudar el seu desenvolupament necessitem partir del que ell té, de les seves capacitats i no de les seves carències. En certa manera, el sistema de solidaritat ontològicament fundat sobre les carències introdueix en l'essència mateixa del procés la impossibilitat de sortides. El fet d'entrar en els dispositius no és una garantia per a sortir-ne.

El sistema de solidaritat ontològicament fundat sobre les carències introdueix en l'essència mateixa del procés la impossibilitat de sortides

En el nostre treball en els Companys de la Nit, i particularment en les activitats de *La Moquette*, no es tracta de promoure un nou dispositiu amb marca sinó de quelcom molt més profund: marcs de referència, formes de raonament més d'acord amb la naturalesa cultural.

El nostre entramat cultural és el que s'anomena en matemàtiques inversió: allò que estava al marge es desplaça cap al centre i a la inversa. Al centre del treball social es troba l'entrada en els dispositius, mentre que la relació amb la persona es troba al marge. L'entramat per a nosaltres, la inversió, és posar la relació al centre del nostre treball i dir que els dispositius no tenen raó de ser si no hi ha relació entre ells i les persones i aquestes amb les altres persones. Els dispositius separats, sense relació entre ells, perden el seu sentit.

Els poders públics han posat en marxa una gran diversitat de dispositius molt complexa. La complexitat, la diversitat, la diferència són centrals. La unitat és el marge. Així es tradueix: retallo l'individu en parcel·les, determino les seves necessitats i, a més, creo diferents categories d'exclusió, models per als quals organitzo dispositius propis i independents per a cada categoria. L'individu només cal que hi entri. Ha de fer les parcel·les corresponents a cada necessitat i gastar una energia formidable per a tornar a organitzar tots els dispositius. Perquè la complexitat dels dispositius funcioni, cal la unitat en cada individu. Cada cop que es presenta al dispositiu, està obligat a explicar el seu projecte de vida. Però, com fer per assolir aquesta unitat profunda en una vida totalment trencada, desestructurada, dispersa? Com utilitzar tot allò anterior perquè els múltiples dispositius pensats en termes de categories per a potenciar l'individu, puguin servir a cada individu en la seva dignitat, la seva integritat, la seva identitat, la seva història, en una paraula, la seva realitat personal?

Estructurar la
personalitat en
l'interior per a
millor actuar en
l'exterior.
Desenvolupar
allò que
nosaltres
anomenem el
dret a una
interioritat

Per a nosaltres la resposta vindrà de la inversió: en comptes de partir de la categorització dels individus en funció de les seves necessitats, de les seves limitacions, cal partir d'allò que són personalment organitzant el desenvolupament a través de la seva creativitat potencial. Estructurar la personalitat en l'interior per a millor actuar en l'exterior. Desenvolupar allò que nosaltres anomenem el dret a una interioritat.

Aquí reposa l'eix sobre el que nosaltres parlem en el nostre treball quotidià: arribar a ser més i millor. Això val tant per als qui vénen a *La Moquette* com per als 6 treballadors socials (educadors, assistents socials, animadors) que exerceixen a *La Moquette*.

Pedro Meca
Director

1 Sempre que l'autor utilitza el concepte treball o treballador social ho fa indistintament referint-se a treball/educació social o educador/educació social. (Nota de l'editor.)